

ἡ μικρὴ ἔπαυσε νὰ κλαίῃ καὶ τοῦ εἶπε: *Ναί!*

ΙΟΥΛΙΑ.—Σιῶπα πλέον, παραμάννα, σὲ παρακαλῶ καὶ ἐγώ.

ΤΡΟΦΟΣ.—Ἐτελείωσα, ἐτελείωσα. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονῇ, Ἰουλίτσα μου. Ἦσουν τὸ πλέον νόστιμον παιδί τὸ ὅποιον ἐβύζαζα εἰς τὴν ζωὴν μου. Ἡ μόνη μου εὐχὴ εἶναι νὰ ζήσω διὰ νὰ σὲ ἰδῶ ὑπανδρευμένη.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ.—Περὶ γόμου ἴσια ἴσια πρόκειται. (Πρὸς τὴν Ἰουλίαν.)—Ἰουλία, κόρη μου, εἰπέ με σοῦ ἀρέσει ὁ γάμος ἢ ὄχι;

ΙΟΥΛΙΑ.—Δὲν ὠνειρεύθην ἀκόμη τὴν τοιαύτην τιμὴν, μητέρα μου.

ΤΡΟΦΟΣ.—Τιμὴν! εἶδες ἐκεῖ ἀπάντησι! ἐν δὲν ἤμουν παραμάννα σου θὰ ἔλεγα ὅτι μαζὴ με τὸ γάλα ἐβύζαζες καὶ τὴν σοφίαν.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ.—Λοιπὸν, κόρη μου, εἶναι καιρὸς νὰ σκεφθῶμεν περὶ αὐτῆς τῆς τιμῆς. Ἐχομεν ἐδῶ, εἰς τὴν Βερόνην, ἀξιοσεβάστους κυρίας καὶ μητέρας πολὺ νεωτέρας ἀπὸ σέ. Εἶχα σχεδὸν τὴν ἡλικίαν σου ὅταν ἔγινα μήτηρ, καὶ σὺ ἀκόμη εἶσαι κόρη. Διὰ νὰ μὴ πολυλογῶμεν ὁμῶς, ὁ εὐγενὴς καὶ γενναῖος Πάρις σὲ ζητεῖ διὰ σύζυγον.

ΤΡΟΦΟΣ.—Λαμπρὸς ἄνθρωπος, νέα μου Κυρία . . . ἄνδρας, καὶ τί ἄνδρας! Ἡ Βερόνη δὲν ἔχει δύο σὰν κι' αὐτόν.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ.—Εἶναι τὸ ἄνθος τῶν εὐπατριδῶν τῆς Βερόνης.

ΤΡΟΦΟΣ.—Ἀληθινὸ ἄνθος! . . . λαμπρὸν ἄνθος!

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ.—Τί λέγεις, Ἰουλία; θὰ δυνηθῇς νὰ τὸν ἀγαπήσῃς; Ἀπόψε θὰ τὸν ἰδῇς εἰς τὴν ἐορτὴν μας· παρατήρητέ τον προσεκτικῶς, ἐρεῦνησον τὸ πρόσωπόν του· ἀνοίξον τὸ νέον τοῦτο διὰ σὲ βιβλίον τοῦ ὁποίου τοὺς χαρακτήρας ἐχάραξεν ἡ καλλονὴ, ὅπου ἡ ἡδονὴ εἶναι γεγραμμένη διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἔρωτος, τοῦ ὁποίου θὰ σοὶ ἀνοίξῃ τὰς σελίδας ὁ γάμος, τοῦ ὁποίου τὸ σχόλιον θὰ σοὶ προσφέρωσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Πάριδος καὶ τὸ ὅποιον σὲ μόνον περιμένει διὰ νὰ τὸ καλλύνης· εἶναι βιβλίον πολὺτιμον ἔχον ἀνάγκην βιβλιοδέτου. Εἴθε ἡ ἀξία αὐτοῦ νὰ τιμηθῇ καὶ τὴν θυγατέρα μου καθὼς αἱ κεχρυσωμένοι σελίδες τοῦ συγγραφέως τι-

μῶσι τὴν ἐργασίαν τοῦ βιβλιοδέτου, καὶ καθιστῶσι στίλβνοτέραν τὴν χρυσὴν πόρπην του. Ἐκλεξὸν λοιπὸν αὐτόν, Ἰουλία· λάβε αὐτόν, θὰ συμμερισθῇς ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν θὰ γάσῃς τίποτε.

ΤΡΟΦΟΣ.—Νὰ χάσῃ; ἐξ ἐναντίας θὰ πάρῃ. Αἱ ὑπανδρευμένοι γυναῖκες πάντοτε πέρνουν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας των.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ.—Ἄ; ἴδωμεν. Σοῦ ἀρέσει, Ἰουλία, αὐτὴ ἡ πρότασις;

ΙΟΥΛΙΑ.—Μητέρα μου, ἐὰν ἀρχῇ νὰ ἰδῶ διὰ νὰ ἀγαπήσω, θὰ ὑπακούσω· ἀλλὰ τὸ βλέμμα μου καὶ ἡ κλίσις μου θὰ ὁδηγοῦνται παρ' ὑμῶν, καὶ δὲν θὰ ἴδωσι μακρότερον παρ' ὅσον διατάξετε.

(Εἰσέρχεται εἰς ὑπηρέτης.)

ΥΠΗΡΕΤΗΣ.—Κυρία, ὅλοι οἱ προσκαλεσμένοι ἐφθασαν, τὸ δεῖπνον εἶναι ἑτοιμον καὶ σὰς περιμένουν· ζητοῦν τὴν δεσποινίδα, καὶ καταρῶνται τὴν τροφὴν εἰς τὸ μαγειρεῖον· ὅλοι περιμένουν. Πρέπει νὰ τρέξω διὰ νὰ ὑπηρετήσω· κυρία, ἐλάτε γρήγωρα, σὰς παρακαλῶ.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ.—Σὲ ἀκολουθῶ. Ἰουλία, ὁ κόμης Πάρις σὲ περιμένει.

ΤΡΟΦΟΣ. (Πρὸς τὴν Ἰουλίαν.)—Πήγαινε, κόρη μου, πήγαινε!—πήγαινε νὰ εὕρῃς ἡμέρας εὐτυχεῖς . . . καὶ νύκτας ἐπίσης εὐτυχεῖς.

(Ἐξέρχονται.)

Μετάφρασις

Α. Σ.

Π. Κ.

oooooooooooo

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΒΕΕΤΧΟΦΕΝ

ΣΚΟΤΕΙΝΗΝ τινὰ τοῦ νοεμβρίου ἐσπέραν τοῦ ἔτους 1805 ἐβάδιζεν ἀνὴρ τριάκοντα καὶ πέντε περίπου ἐτῶν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βιέννης κρέπτων τὸ στερρὸν ἀνάστημά του διὰ τοῦ πολυπτύχου ἐπανωφορίου του, καὶ τὸ ὑψηλὸν μέτωπον, τὸ ὅποιον ἔφερε τὸν τύπον τῆς μεγαλοφυΐας, διὰ τοῦ πλατυχεύλου πύλου του, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ ἀναγνωρισθῇ.

Ὅσον ἐπλησίαζεν εἰς τὸ Πράτερ, πρὸς τὸ ἐπορεύετο, τόσον ἐπετάχυνε τὸ βῆμά του, ἡ δὲ ἔκφρασις τοῦ μᾶλλον ἐνδιαφέροντος καὶ ἐκφραστικοῦ παρὰ ὠραίου καὶ ἐπαγωγ.

γού προσώπου του ἐλάμβανε χαρακτηρη-
παθητικώτερον. Ἐπὶ τῶν σοφῶν χαρακτη-
ριστικῶν του ἀπετυποῦτο δειλὴ προσδοκία,
καὶ στυγνὴ θλίψις. Θὰ ἔλθῃ ἄρά γε; ἐψι-
θύριζε σκυθρωπὸς, ὅπως ὁ ὑπεράνω του
φθινοπωρινὸς οὐρανός, ὅταν ἔκαμψεν εἰς
τινα ἀπόκεντρον δίσκον τοῦ μονήρους πα-
ραδείσου.

Ταχέως ἔφθασεν εἰς τὸ ἥτυχον ἄλσος,
ὅπου ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ τὴν διακαῶς
ἀγαπωμένην φίλην του, διὰ νὰ ἀποχαιρε-
τίσῃ αὐτὴν διὰ μακρὸν χρόνον, ἐπειδὴ ἡ-
ναγκάζετο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ὑπὸ τῶν
Γάλλων καταληφθεῖσαν μετὰ τὴν ἀτυχῇ
μάχην τοῦ Αὐσπερλίτς Βιέννης. Ὁ πόνος τοῦ
χωρισμοῦ καθίστατο ἔτι μεγαλειότερος καὶ
διὰ τὰς ὕλικας ἀπωλείας, τὰς ὁποίας ἐπὶ-
νεγκεν ὁ πόλεμος· ἂν καὶ τὰς τελευταίας
ταύτας ἠδύνατο εὐκολώτερον νὰ τὰς λη-
σμονήσῃ, εἰάν μετὰ τούτων δὲν ὑπέφερε καὶ
ὁ ἔρωσ τοῦ. Ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς αἰφνιδίας
τῶν πραγμάτων μεταβολῆς ἔχανε πᾶσαν
ἐλπίδα ἐνώσεώς του μετὰ τῆς προσφιλοῦς
τῆς καρδίας του χωρὶς νὰ ὑπολογισθῶσι
τὰ ἄλλα ἐμπόδια, ἅτινα παρεμβάλλοντο
ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς τάξεώς των, καὶ
τῶν πόρων.

Ἦτο μόνον εὐφυὲς ἀλλὰ πτωχὸς μου-
σικὸς, ἐν ᾧ αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνωτέ-
ραν ἀριστοκρατικὴν τάξιν τῆς πρωτευούσης
τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ κατήγετο ἐκ τῶν
πρώτων οἰκογενειῶν τῆς Βιέννης. Ὁ περί-
φημος μουσουργὸς ἐγένετο διδάσκαλός της,
ἡ δὲ ἐπαγωγὴς, διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τὸ
πνεῦμά της περίπυστος κόμησσαι Ἰουλία
Γουϊκιάρδη· ἡ νέα ἑλοῖζα τοῦ μουσικοῦ
τούτου Ἀβελάρδου, σαγηνευθεῖσα ἀπὸ τὸ
πνεῦμα τοῦ περιφήμου τούτου καλλιτέχνου,
ἐλησμονήσῃ καὶ τὴν τάξιν της καὶ τὴν κα-
ταγωγὴν της μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ὑπε-
ρετήσῃ τὴν κλίσιν της.

Φοβούμενοι ὁμῶς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ὑπε-
ρηφάνους συγγενεῖς της ἀπέκρυπτον τὴν
σχέσιν των ἀπὸ τὸν κόσμον, μυστικὰ μό-
νον ἐτόλμων καὶ ἠδύναντο οἱ δύο ἐρώμενοι
νὰ συναντῶνται δι' ὀλίγας στιγμὰς. Μολα-
ταῦτα ὁ μεγαλοφυὲς καλλιτέχνης ἤλπιζεν
ὅτι μετὰ τὸν χρόνον θὰ ὑπερνικήσῃ ὅλας τὰς
δυσκολίας, ἐπειδὴ ἐπήλαυε τῆς εὐνοίας καὶ
τῆς προστασίας τῶν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἐν αὐ-

τῇ τῇ αὐτοκρατορικῇ οἰκογενείᾳ τῶν ἀνω-
τέρων καὶ σπουδαιότερων προσώπων, τὰ ὁ-
ποῖα εἶχε γοητεύσει διὰ τῶν θαυμασθει-
σῶν συνθέσεών του.

Πάσας ὁμῶς τὰς προσδοκίας του εἶχε
ματαιώσαι ὁ ἀτυχὴς πόλεμος. Ὁ αὐτο-
κράτωρ καὶ οἱ ἀρχιδούκες, οἵτινες τὸν ἐ-
προστάτευσον εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν Βιέν-
νην. Οἱ εὐγενεῖς φίλοι του εἶχον φύγει· οὐ-
δεὶς δὲ ἐφρόντιζεν εἰς τὴν γενικὴν τότε
σύγχυσιν διὰ τὸν πτωχὸν ἐγκαταλελειμμέ-
νον καλλιτέχνην.

Καὶ ὁ ἔρωσ ἐνόμιζεν ὅτι τοῦ ἐγένετο ἄ-
πιστος, ἐπειδὴ ὅσον καὶ ἂν προσεπάθει νὰ
ἀνακαλύψῃ τὰ ἔχνη τῆς κομήσεως μάτην
ἀνεζήτηι τὴν εὐγενῆ αὐτῆς ἐμφάνισιν. Τὸ
ὑψηλὸν μέτωπόν του ἐπεσκιάζετο περισσό-
τερον, τὸ βλέμμα τῶν πυρίνων ὀφθαλμῶν
του ἐσκοτίζετο μᾶλλον· πικρὸν δὲ μειδία-
μα περίπτατο ἐπὶ τῶν σφραδάζοντων χει-
λέων του. Ἡ ὑπεγερθεῖσα δυσπιστία του
ἐτάραττε τὴν πολλάκις ἀπατηθεῖσαν καρ-
δίαν του· ἡ δὲ προσβληθεῖσα ἀνδρική ὑπε-
ρηφάνειά του ἐμάχετο μετὰ τοῦ πρὸς τὴν
ὠραίαν Ἰουλίαν ἔρωτός του.

Εἶναι καὶ αὕτη γυνὴ ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι,
ἐψιθύριζεν ἄθυμος. Ἐν ᾧ ἐγὼ μένω ἐνταῦθα
ὡς μωρὸς καὶ περιμένω αὐτὴν, πιθανῶς
αὕτη ἀκροᾷται τὰ μωρὰ ληρήματα αὐστρια-
κοῦ τινος ἱππότου, ἴσως ἴσως δὲ τὰς τε-
τορνευμένας φράσεις σεμνοτύφου τινὸς Γάλ-
λου, καὶ λησμονεῖ ὅτι ἐγὼ αὖριον ἀναχω-
ρῶ. Τί τὴν μέλει διὰ τὸν ἀμύθητόν μου
πόνον, ἂν ἐνταῦθα κατατῆκωμαι ἀπὸ τὴν
θλίψιν καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν. Εἰμὶ μωρὸς
δαπανῶν τὰ καλλίτερά μου αἰσθήματα διὰ
μίαν γυναῖκα, ἣτις ἴσως ταύτην τὴν στιγ-
μὴν μὲ προδίδει. Ἦφειλον νὰ μὴ ἐκλέξω
ἄλλην ἐρωμένην παρὰ τὴν θείαν τέχνην,
ἂν καὶ αὕτη εἰς τοὺς λάτρας της παρέ-
χει ἀκάνθινον στέφανον, ὅποιον ἔφερε ποτε
ὁ σωτὴρ μας. Ἐν τῇ καταφλεγομένῃ ὁμῶς
βάτῳ ἀπεκαλύφθη τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.
Μόνον δὲ διὰ τῆς θύρας τῶν παύων φθάνει
τις εἰς τὸν νκὸν καὶ τὴν ἀθανασίαν.

Κατηφὲς ἐσκαρδάμυττε τὰ ξηρὰ φύλ-
λα, ἅτινα ὁ ψυχρὸς τοῦ φθινοπώρου ἄνεμος
συνέστρεψε πρὸ αὐτοῦ. Βεβουλισμένος εἰς
διαλογισμοὺς δὲν ἐνόησεν ὅτι εἶχε φθάσει
ἐντὸς τοῦ ἄλσους ἡ ἀναμενόμενη ἐρωμένη

του, μεχρισού ἔστη αἴφνης ἔμπροσθέν του. Μέλας πέπλος ἐκάλυπτε τὸ θελκτικὸν ὠχρὸν πρόσωπόν της, ὅπως τὸ νέφος τὴν χρυσὴν σελήνην.

« Ἰουλία, ἀνεφώνησεν ὁ μουσουργὸς παρρησίᾳς ἡδὴ αὐτήν. Ἀγγελέ μου, τὸ πᾶν μου, τὸ ἐγὼ μου. Ἦδη ἔχουσι τὰ πάντα καλῶς. Ἐγὼ θάρρος νὰ ἀντιστῶ κατὰ τῆς εἰμαρμένης.

« Βεετχόφεν! εἶπεν αὕτη. Συγχώρησόν μοι ἐὰν σὲ ἠνάγκασα νὰ περιμένης· μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἔλθω πρότερον. Ὁ κόμης Γάλλενμπεργ δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ πλευρόν μου, διὰ τινος πονηρίας δὲ κατώρθωσα νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν του. Δὲν θὰ ὀργισθῇς διότι ἤλθον τόσον ἄργά;

« Δὲν ὀργίζομαι πλέον ἂν καὶ μεγάλη λύπη κατέλαβε ταύτην τὴν στιγμὴν τὴν ψυχὴν μου, ἡ δὲ ἰδέα τοῦ χωρισμοῦ μας μοῦ σπαράττει τὴν καρδίαν.

« Μήπως θὰ μὲ ἐγκαταλείψῃς; Δὲν δύνασαι νὰ πράξῃς ἄλλως; ἠρώτησεν ἡ κόμηςσα μὲ τρέμουςαν φωνήν.

« Πρέπει νὰ χωρισθῶμεν, ἀπεκρίνατο ἀθύμως. Δὲν δύναμαι νὰ ζήσω παρὰ μόνον μετὰ σοῦ, ἄλλως. . . Ἀπεφάσισα νὰ πλανῶμαι μακρὰν, μεχρισοῦ δυνήθω νὰ καταφύγω εἰς τὰς ἀγκάλας σου, μεχρισοῦ δυνήθω νὰ γίνω οἰκεῖός σου, καὶ περιστοιχούμενος ὑπὸ σοῦ νὰ πέμψω τὴν ψυχὴν μου εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἄδου. — Δυστυχῶς οὕτω πρέπει νὰ γίνῃ. Σὺ πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος· ἐπειδὴ γνωρίζεις καλῶς τὴν πρὸς σὲ πίστιν μου. Ποτὲ ἡ καρδίᾳ μου δὲν θὰ ἀγαπήσῃ ἄλλην τινά, ποτὲ, ποτὲ! ὦ Θεέ μου, ἀνέκραξε μὲ ὑπερβάλλουσιν θλίψιν, διὰ τί νὰ ἀποχωρίζεται τις ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἀγαπᾷ; Καὶ ἐν τούτοις ἡ ζωὴ μου εἶναι, ὅπως ἡδὴ, ἀθλίᾳ ζωὴ. Ὁ ἔρως μὲ καθιστᾷ εὐτυχῇ καὶ δυστυχῇ συγχρόνως.

« Καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη τις ὑπεκφυγὴ, δὲν εἶναι δυνατόν ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ ἐνωθῶμεν; ἠρώτα ἡ ὠραία κόμηςσα, ἐν ᾧ θερμὰ δάκρυα ἔβρεχον τὰς παρειάς της.

« Πρὸς τί ἡ βαθεῖα αὕτη ἀλγηδὼν, εἶπεν ὁ Βεετχόφεν, ὅταν ἡ ἀνάγκη ἐπιβάλλῃ! Εἶναι δυνατόν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἄλλως ὑπάρχων ὁ ἔρως μας παρὰ διὰ θυσιῶν; Ἀνάσαι νὰ τὸν μεταβάλλῃς, ὥστε σὺ μὲν

νὰ μὴ ἦται ἐντελὼς ἐμὴ, ἐγὼ δὲ ἐντελὼς σός; Ὁ ἔρως ἀπαιτεῖ καὶ δικαίως τὰ πάντα καὶ ὁλόκληρα. Οὕτως ἔχει καὶ μετὰς σχέσεις ἡμῶν. Ἔσο ἡτυχος· μόνον βλέποντες ἡσύχως τὴν ὑπαρξίν μας, θὰ δυνήθωμεν νὰ ἀπολαύσωμεν ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν, τὴν συμβίωσίν μας.

« Ἀλλὰ τί θὰ κάμῃς, ποῦ θὰ καταφύγῃς; ἠρώτησεν ἡ θελκτικὴ Ἰουλία περίφροντις.

« Γνωρίζετε, ἀπήντησεν ὁ Βεετχόφεν, ὅτι ὅπως ἔχουσιν ἡδὴ τὰ πράγματα, δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἀποκτήσω τὴν χεῖρά σου. Ὁ πόλεμος κατέστρεψεν ὅλας μου τὰς ἐλπίδας, ὥστε τίποτε ἄλλο δὲν μοῦ μένει παρὰ νὰ ἐγκαταλείψω τὴν Βιέννην. Ἐπὶ τοῦ παρόντος μοὶ παρέχει ἄσυλον ἐν τῷ παρὰ τοῖς ὀρίοις ἀνακτόρω του ὁ δούξ Λιχνόβσκι, πρὸς δὲ καὶ μισθὸν ἐξακοσίων φιορινίων, ἐὰν ἀναλάβω τὴν διεύθυνσιν τῆς μουσικῆς τοῦ παρεκκλησίου του. Ὁ δούξ εἶναι εὐγενής, ἀληθὲς φίλος τῶν ὠραίων τεχνῶν, ἡ δὲ δούκισσα μὲ ἀγαπᾷ ὡς ἰδιὸν τῆς τέκνον.

« Καὶ ἐμὲ ὡς θυγατέρα της, ἐπειδὴ, ὡς γνωρίζεις, εἶναι ἡ ἀνάδοχός μου.

« Τοῦτο κυρίως μὲ ἐπεισε νὰ δεχθῶ τὴν πρόσκλησιν, καὶ νὰ διατρίψω παρ' αὐτοῖς μεχρισοῦ κλεισθῇ ἡ εἰρήνη. Ἐλπίζω ὅτι θὰ κατορθώσω νὰ κερδήσω ὑπὲρ τοῦ ἔρωτός μας τὸ εὐγενὲς ζεῦγος. Ὁ δούξ ἀπολαμβάνει μεγάλης ὑπολήψεως, διὰ δὲ τῆς συνδρομῆς του ἐλπίζω ὅτι θὰ καταβληθῶσιν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα κωλύματα διὰ τῆς μεσιτείας του θὰ ὑπερνικηθῶσιν αἱ προλήψεις τῶν συγγενῶν σου. Ἐὰν δὲν διαπράξῃ ἄλλο τι, τοῦλάχιστον θὰ μοῦ οἰκονομήσῃ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τίτλον εὐγενείας καὶ πιστοποιητικόν. Ἄν καὶ τὸ κατ' ἐμὲ μέχρι τοῦδε δὲν κατεδέχθην νὰ ζητήσω τοιοῦτό τι, οὔτε ἔδωκα τὴν ἐλάχιστην ἀξίαν εἰς τὰς τοιαύτας διακρίσεις, ἐπειδὴ δὲν ἀναγνωρίζω ἄλλην εὐγένειαν, παρὰ τὴν τῶν φρονημάτων καὶ τοῦ πνεύματος.

« Καὶ ἐν τούτοις τὸ χωρίζον ἡμᾶς βάραν, καὶ τὸ ὅποιον ἀπειλεῖ τὸν χωρισμόν μας, εἶναι ἡ διαφορὰ τῆς τάξεως, ἐπειδὴ οἱ συγγενεῖς μου οὐδέποτε θὰ μοὶ ἐπιτρέψωσι νὰ ὑπανδρευθῶ μὲ ἰδιώτην, προσέθηκεν ἡ κόμηςσα, ἥτις μ' ὅλον της τὸν

ἔρωτα δὲν ἦτο ἐλευθέρα τῶν προλήψεων τῶν συγγενῶν της.

« Ἐγὼ ἐν τούτοις θεωρῶ ὅτι ἡ εὐγένεια, τὴν ὁποίαν ἡ φύσις ἐχορήγησεν εἰς τὸν ἀληθῆ καλλιτέχνην, δύναται νὰ ἀντισταθμισθῇ μὲ πᾶσαν καὶ τὴν ἀρχαιοτάτην γενεαλογίαν, ἀπήντησεν ὁ Βεσυχόφεν ὑπερφάνως. Ἐν τούτοις δὲν θὰ φιλονεικήσωμεν περὶ τούτου. Βλέπεις ὅτι ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εὐκόλως ὑποχωρῶ, διότι ἀπαφάσιμα τῇ μεσιτείᾳ τοῦ δουκὸς Αἰχινόβσκυ νὰ παραμερίσω τοῦτο τὸ κώλυμα. Διὰ τοῦτον μόνον τὸν λόγον ἐδέχθην τὴν πρόσκλησιν, ὅπως ἐκπληρώσω τὰς διακκεστέρας μου εὐχάς, ὅταν ὁ ἀτυχὴς πόλεμος καταπαύσῃ καὶ ἐπανέλθῃ ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν Βιέννην.

« Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, εἶπεν ἡ κόμησσις ὅσον πρότερον, τόσον καλλίτερον. Θὰ παρκαλῶ τὴν πριγκίπισσαν παρθένον γονυπετὴς νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν εἰρήνην, καὶ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν ὅλων τῶν σχεδίων σου.

« Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς ὅτι ἡ Θεοτόκος θὰ εἰσκούσῃ τῆς δεήσεώς σου, καὶ θὰ προστατεύσῃ τὸν ἔρωτά μας. Μετὰ τινος μηνὸς θὰ σὲ ἐπανιδῶ πάλιν, διὰ νὰ μὴ χωρισθῶμεν πλέον ποτέ!

« Ὁ χρόνος οὗτος θὰ μοὶ φανῇ αἰὼν. Ἡμέραν καὶ νύκτα μόνον σὲ θὰ συλλογίζωμαι.

« Τοῦτο εἶναι ἡ πορηγορία μου κατὰ τὴν σκληρὰν ταύτην στιγμὴν· ἐπειδὴ ἄνευ ἐμπιστοσύνης δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἔρως.

« Πιστεύω, ὅτι δὲν ἀμφιβάλλεις ποσῶς περὶ τοῦ ἔρωτός μου, εἶπεν ἡ κόμησσις μετὰ συγκινήσεως.

« Ἐχω ἐμπιστοσύνην εἰς σέ, ἂν καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω ὅτι ὑπάρχουσι στιγμαὶ, καθ' ἃς κατατῆκομαι ὑπὸ τῆς τρομερωτέρας ζηλοτυπίας· ἰδίως δὲ ὅταν συλλογίζωμαι τὸν κόμητα Γαλλενβέργ, αἱ περὶ γάμου αἰτήσεις τοῦ ὁποίου ἐπιδοκιμάζονται ὑπὸ τῶν συγγενῶν σου. Φοβοῦμαι μήπως ἐπὶ τέλους ὑποκύψῃς εἰς τὸν πειρασμόν, καὶ δώσης ἀκρόασιν εἰς τὰς ὑποβολὰς καὶ εἰς τὰς ἐπιθέσεις των. Οἱ ἀπόντες ἔχουσι πάντοτε ἄδικον, καὶ λησμονοῦνται ταχέως.

« Μὲ ἀδικεῖς δι' ὃ λυποῦμαι τὰ μέγιστα. Σοῦ ὁμνῶ ὅτι θὰ σὲ ἀγαπῶ αἰωνίως.

« Ὅσον καὶ ἂν μὲ ἀγαπᾷς, ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ περισσότερον. Ὅποιοι πόθοι μετὰ θαυμάσιον διὰ σέ· ψυχὴ μου! τὸ πᾶν μου! Ἄν μὲ ἀπατήσῃς, τότε θὰ ἀμφιβάλλω καὶ διὰ τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα.»

Ἦττηθείς ὑπὸ τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔρωτος, ὁ Βεσυχόφεν τὴν κόμησσαν πρὸς τὴν καρδίαν του. Ἐκρατοῦντο δὲ ἀμφοτέρωθεν ἐνηγκαλισμένοι. Ὁ κρότος τῶν κωδώνων τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἐξήγειρεν ἐκ τῶν παθητικῶν καὶ τερπνῶν ἐνδουλοποιήσεων τοὺς ἔρωμένους. Τεταραγμένη ἡ κόμησσις ἀπεσπᾶσθη ἀπὸ τοὺς βραχίονας τοῦ ἐραστοῦ της, καὶ ἐκάλυψε μὲ τὸν καταπεσόντα πέπλον τὸ πρόσωπόν της.

« Εἶναι ἀργά, ἐψιθύρισε περίλυπος, θὰ μὲ ἀναζητήσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἄς ἀναχωρήσωμεν.

« Μίαν στιγμὴν ἀκόμη, παρεκάλει ἐνθέρμως· θὰ στερηθῶ ἐπὶ μακρὸν τῆς εὐτυχίας ταύτης.

« Ὁχι! ὁχι! Δὲν δύναμαι νὰ μείνω πλειότερον· πρέπει νὰ χωρισθῶμεν. Ἰγίαινε.

« Ἰγίαινε, φῶς μου, ζωὴ μου, τὸ πᾶν μου! »

Θλίβοντες τὰ χεῖλη ἐπὶ τῶν χειλέων, καὶ τὴν καρδίαν ἐπὶ τῆς καρδίας ἐκένωσαν οἱ ἔρωμένοι τὸ πικρὸν ποτήριον τοῦ ἀποχωρισμοῦ μέχρι τοῦ πυθμένος. Βιαίως ἀπεσύρθη ἡ Ἰουλίτσα ἀπὸ τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἔφρευγεν ὡς διωκομένη δορκὰς, μέχρις οὗ ἠφανίσθη ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Βεσυχόφεν, ὅστις καταβεβλημένος ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν του.

Κατακυριευμένος εἰσέτι ὑπὸ τῆς λύπης καὶ βαθέως συγκεκινημένος ἐκάθησεν πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου του, εἰς ὃ ἐνεπιστεύθη τὰ κρύφια αἰσθήματα καὶ τοὺς διαλογισμούς του. Ἐν ᾧ οἱ δάκτυλοί του ἐκινουῦντο, ὑπείκοντες εἰς τῆς φαντασίας του τὰς πτήσεις ἐπὶ τῶν χορδῶν τοῦ δογάνου, ἤσθαινετο ἐπανειλημμένως τὰς βασάνους τοῦ πρὸ ὀλίγου γενομένου ἀποχωρισμοῦ. Οἱ θρῆνοί του ὁμῶς μεταμορφώθησαν εἰς μαγευτικὰς μελωδίας, οἱ στεναγμοὶ του εἰς ἀγγελικὰς θρηνώδεις ἀρμονίας. Πᾶν τὸ συγκινοῦν τὴν καρδίαν του ἐξεπροσωπεῖτο εἰς φθόγγους ἡδέως συγκινοῦντας, εἰς θρηνωδίαν, οἷαν μόνος ὁ ἀθάνατος δαίμων δύναται νὰ ψάλλῃ, βαθέως συγκινοῦσαν, καὶ ἐν τούτοις σιωπηλὴν καὶ εὐγενῆ, ἐλευθέραν, ἀθικτον ἀπὸ πᾶσαν ἐπίγειον ἐπιθυμίαν, ἀπὸ

τὴν καταστροφικὴν καταιγίδα τῶν κοινῶν παθῶν εἰς ἄσμα, δι' οὗ ἐφαίνετο ὅτι ἀπηνέυτο τὰ πάντα, ἐξαίρον καὶ παρήγορον, ὁμοιον μὲ τὸ γλυκὺ τῆς σελήνης φῶς, τὸ ὁποῖον πάντοτε φωτίζει τὸ σκότος τῆς νυκτός, καὶ πληροῖ τὴν πληγωμένην καρδίαν μὲ ἀνάπυσιν καὶ εἰρήνην.

Ἦτο ἐκείνη ἡ Sonata quasi fantasia ἥτις ἐγένετο περίφημος ὑπὸ τὸ ὄνομα Sonata τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης, καὶ ἥτις διὰ τῆς περιπαθοῦς μαγείας τῆς ἀκόμῃ καὶ ἤδη συγκινεῖ καὶ καταγοητεύει πᾶσαν αἰσθανομένην καρδίαν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Βεετχόφεν ἐγκατέλειπε τὴν Βιέννην ὅπως μεταβῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ φίλου του δούκῃς Λιχνόβσκυ, καὶ ὅπου ἔτυχε φιλοφρονεστέας ὑποδοχῆς. Ἐνταῦθα εὗρεν ἀσφαλὲς ἄσυλον. Ἡ δούκισσα τὸν ἐπεριποιεῖτο ὡς πραγματικὴ μήτηρ, ἥτις ἐφρόντιζε δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας του μὲ τὴν τρυφερωτέραν προσοχὴν, καὶ παραβλέπουσα τὰς ιδιοτροπίας τοῦ εἰρεθεῖστος καλλιτέχνου.

Περεχωρήθη εἰς τὸν Βεετχόφεν κατοικία κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ ἐν τῷ φυσικῷ δάσει τῶν ὀρίων τῆς Μοραβίας κειμένου ἀνακτόρου, ὅπου ἡσυχος εἰργάζετο καὶ ἐμελοποιεῖ. Ἦτο ἐλεύθερος νὰ γευματίζῃ μετὰ τοῦ δούκῃς, ἢ ἐν τῇ κατοικίᾳ του· ἐν γένει ἀπῆλκυε τῆς μεγαλειότητος ἐλευθερίας. Ἡ μόνη του ὑποχρέωσις ἦτο ἐνίοτε νὰ διασκεδάζῃ τὸν δούκα διὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ νὰ διαυθύνῃ τὴν μουσικὴν τοῦ παρεκκλησίου.

Τὴν σχολὴν ταύτην μετεχειρίσθη ὁ Βεετχόφεν πρὸς τελειοποίησιν μεγάλης τινὸς συμφωνίας, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀρχίσει ἐν Βιέννῃ πρό τινος καιροῦ, καὶ τὴν ὁποῖαν εἶχε παραμελήσει. Ὅπως λησμονήσῃ τὸν πόνον τοῦ ἀπὸ τῆς ἐρωμένης του χωρισμοῦ, ἐπανήρχισε τὴν συμφωνίαν ταύτην, ἥ ὁποία ὑπεμύνησκεν αὐτῷ ἀρχαίας λυπηρὰς ἀναμνήσεις.

Ὁ Βεετχόφεν δὲν ἦτο μόνον τοῦ εὐγενοῦς ἐρώτος, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰλικρινοῦς πολιτικῆς ἐνθερμοῦς θιασώτης. Ἐνθουσία ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ὠνειροπόλει δημοκρατίαν διευθυνομένην ὑπὸ τῶν ἀρίστων καὶ εὐγενεστέρων, δι' ἧς ἡδύνατο ὁ λαὸς νὰ εὐδαιμονήσῃ. Μὲ ἐνθουσιασμόν ἐχαιρέτισε τὴν

γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ἥτις εἰς μὲν τοὺς δούλους ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν, εἰς δὲ τοὺς πολίτας τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ θαυμασμόν ἠκολούθει τὸν λάμποντα ἥλιον τοῦ πρώτου ὑπάτου, τὸν ὁποῖον, ὡς πολλοὶ ἄλλοι ἀπατηθέντες, ἐθεώρει ὡς τὸν ἥρωα τῶν εὐχῶν του, καὶ τῶν ἰδανικῶν του ἐλπίδων.

Ἀπροκαλύπτως ἐξεφράζετο τὰς ἀρχὰς του ταύτας ἐνώπιον τοῦ τότε πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐν Βιέννῃ, ὅστις τὸν ἐνεθάρρυνεν εἰς ταύτας, καὶ τὸν παρεκίνησε ν' ἀφιερώσῃ ὕμνον ἐπίτηδες συντεθειμένον εἰς τὸν ἥρωα τῆς ἐκατονταετίδος. Μετ' εὐχαριστήσεως καὶ σπουδῆς ὁ Βεετχόφεν ἐπελήμθη τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐξύμνει διὰ τῶν τόνων τῆς μουσικῆς τὰς γενναίας πράξεις ἐνὸς ἀληθοῦς ἥρωος. Ἡ σύνθεσις αὕτη ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τῆς, ὅτε ἔλαβε τὴν εἰδησιν, ὅτι ὁ Ναπολέον ὁ υἱὸς τῆς ἐπανάστασεως ἀπιστήσας εἰς τὴν μητέρα του ἐγένετο αὐτοκράτωρ.

Δὲν εἶναι λοιπὸν καὶ οὗτος τίποτε περισσώτερον, παρὰ ἀπλοῦς ἄνθρωπος; ἀνέκραζεν ὁ Βεετχόφεν περιφρονητικῶς. Θὰ καταπατήσῃ καὶ οὗτος ἡδὴ ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τοὺς πόδας του. Εἰς τὴν φιλοδοξίαν του ὑπεῖκων θὰ στήσῃ ἐκυτὸν ὑψηλότερον παντὸς ἄλλου καὶ θὰ κατασταθῇ τύραννος.

Τότε ἔλαβε τὴν μουσουργίαν, ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τῆς ὁποίας μὲ τὴν ἰδίαν του χεῖρα εἶχε γράψῃ Bonoparte καὶ κάτωθεν Luigi van Beethoven, ἐξέσχισε τοῦτο καὶ ἔρριψε, καταρώμενος τὸν νέον τῆς Γαλλίας αὐτοκράτορα, τὸν προδότην τῆς ἐλευθερίας, τὸ ἔργον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅθεν διὰ τινος τυχαίου συμβεβηκότος περιεσώθη.

Ἐκ νέου ἐν τούτοις ἐνησχολήθη ὁ Βεετχόφεν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς ἐργασίας ταύτης, ἥτις δὲν ἦτο πλέον προσωρισμένη διὰ τὸν Ναπολέοντα, ἀλλὰ διὰ τὸν ἰδανικὸν τῆς ἐλευθερίας ἥρωα. Δι' αὐτῆς ἐζήτησε νὰ ὑμνήσῃ κατ' ἀξίαν τὴν λατρείαν τῶν ἡρώων ἐν γένει, νὰ παραστήσῃ τὴν πάλιν τοῦ πνεύματος πρὸς ἀπόκτησιν τῆς δάφνης τῆς νίκης. Ἐπὶ τῆς ιδέας ταύτης κατεχόμενος προσέβη εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς μουσουργίας του μὲ τοιαύτην σπουδὴν, ὥστε συχνάκις ἐλησμόναι νὰ μεταβῇ εἰς τὸ πρόγευμα,

καὶ ἔμεινε κακλειςμένος ἐντὸς τοῦ δωματίου του.

Ὁ δοῦξ γινώσκων καλῶς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ ξενιζομένου του παρῆγεν αὐτῷ πλήρη ἐλευθερίαν. Οὗτος δὲ ζῶν μεμονωμένος δὲν ἐφρόντιζε ποσῶς περὶ τῶν συμβαινόντων μακρὰν αὐτοῦ. Δὲν ἐγνώριζεν ὅτι οἱ Γάλλοι νικηταὶ εἶχον κατασκηνώσει πλησίον τοῦ ἀνακτόρου τοῦ δουκὸς, καὶ ὅτι ὁ στρατηγὸς Σαίντ Κλαίρ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του διέτριβεν εἰς τὸ πλησίον κείμενον Τροπύου.

Ὁ δοῦξ καίτοι καλὸς πατριώτης, συνετῶς φερόμενος, ἐφρόντιζε νὰ περιποιηθῇ τὸν στρατηγόν. Ἐφρόντιζε νὰ προσκαλῇ αὐτὸν εἰς τὸ γεῦμά του καὶ νὰ δίδῃ χάριν αὐτοῦ συναναστροφὰς καὶ ἐορτὰς, ὥστε οἱ Γάλλοι ταχέως ἤρχισαν νὰ ἐπισκέπτονται συνεχῶς τὸ ἀνάκτορον, καὶ νὰ θεωρῶνται ὡς εὐάρεστοι ξένοι, ἐπεὶδὴ καὶ ὁ στρατηγὸς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ του διεκρίνοντο διὰ τοὺς εὐγενεῖς καὶ φιλόφρονες τρόπους των. Ἡ δὲ σχέσις αὕτη ἐπληξήθη καὶ διότι ὁ κ. Σαίντ Κλαίρ, ἀνήκων εἰς ἀρχαίαν εὐγενῆ οἰκογένειαν, ἠγάπα πολὺ, καθὼς καὶ ὁ δοῦξ, τὴν μουσικὴν.

Συνδιαλεγόμενος ὁ δοῦξ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ περὶ μουσικῆς ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ του ἐφιλοξένει τὸν γνωστὸν μουσικὸν Βεετχόφεν· τοῦτο ἀκούσας ὁ στρατηγὸς ἐξέφρασε τὴν ζωηροτέραν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν καὶ μάλιστα ἀσκοῦντα τὸ ἔργον του. Τοῦτο ὑποσχέθη αὐτῷ ὁ δοῦξ· πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ τῆς ὑποσχέσεώς του μετέβη εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ μουσουργοῦ· εὔρε δ' αὐτὸν ἴσα ἴσα καθ' ἣν στιγμὴν εἶχε τελειώσει τὴν ἐργασίαν του, καὶ διὰ τοῦτο εὐδιάθετον, καὶ ἐνθουσιῶντα καὶ πλήρη ἐλπίδος, ἐπεὶδὴ ἐπίστευεν, ὅτι διὰ τῆς νέας του ταύτης μουσουργίας θὰ κατορθώσῃ νὰ πείσῃ τὸν δοῦκα νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τοῖς συγγενέσι τῆς ἐρωμένης του Ἰουλίας.

Ἐπρεπε νὰ εἶμαι ἐναντίον σας θυμωμένος, ἐπεὶδὴ δὲν σὰς βλέπομεν ποσῶς, εἶπεν ὁ δοῦξ εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ προστατευομένου του· καὶ ἡ δούκισσα ἡ μητρική σας φίλη παραπονεῖται καθ' ὑμῶν. Τοῦτο δὲν εἶναι καλόν, φίλτατέ μοι Βεετχόφεν.

Ἡ ἐκλαμπρότης σας, ἀπήντησεν ὁ μουσουργός, θὰ μὲ συγχωρήσῃ. Ἡμῶν ἐνηχο-

λημένος εἰς τὴν τελειοποίησιν μουσουργίας, τὴν ὁποίαν σήμερον ἴσα ἴσα ἐπεράτωσα. Ἄν καὶ ὁ καλλιτέχνης σπανίως δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ὀρθὴν κρίσιν περὶ τῶν ἰδίων του ἔργων, καθὼς ὁ τρυφερὸς πατὴρ ἀγαπᾷ περισσότερον τὸ νεώτερόν του τέκνον, ἐν τούτοις δύναμαι νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ καλλίτερον τῶν ἔργων μου.

« Χαίρω τὰ μέγιστα. Εἰμὶ δὲ πολὺ περίεργος νὰ γνωρίσω τὸ νέον σας τοῦτο ἔργον.

« Θὰ προσπαθῶ, καθόσον εἶναι δυνατόν διὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου νὰ παράσχῃ ὑμῖν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἔργου μου τούτου τῇ βοήθειᾳ τοῦ διαγράμματος. Θὰ δυνηθῇτε νὰ κρίνετε ἐὰν κατέρθωσα νὰ πραγματοποιήσω τὴν ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ἰδέαν. Δὲν θὰ τὸ ἀπακρύψω ὅτι ἀνέλαβον τὴν τολμηρὰν ἐπιχείρησιν νὰ μεταχειρισθῶ τὴν μελικὴν γλῶσσαν τῶν τόνων, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐχρησίμευε μόνον πρὸς ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων, πρὸς παράστασιν μεγάλης τινὸς ἰδέας. Γινώσκω ὅτι ὑπερέβην οὕτω τὰ ὅρια τῆς τέχνης μου, ἀλλὰ διὰ τί τάχα μόνον ὁ ποιητὴς καὶ ὁ ζωγράφος νὰ δύνανται νὰ παριστῶσι τὴν ἀθάνατον ἰδέαν; Καὶ ἡ μουσικὴ κατὰ τὴν γνώμην μου ἔχει ὑψηλοτέραν ἀποστολὴν, καὶ ὅχι μόνην τὴν τῆς τέρψεως τῶν αἰσθήσεων καὶ τὴν τῆς ἀπληγῆς ἡδυπαθείας· διὰ τοῦτο λέγω, ὡς ὁ εὐγενὴς Οὐττεν· τὸ ἐτόλμησα.

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ ἔπαιξε μέρος τῆς ἡρωϊκῆς μουσουργίας, δι' ἧς ἠνοιξε νέον στάδιον καλλιτεχνίας ἐν τῇ μουσικῇ. Ἐν ᾧ δὲ ἀπέσπα ἐκ τοῦ ὄργάνου τοὺς μεγαλοπρεπεστέρους καὶ γλυκυτέρους τόνους πλήττων αὐτὸ καλλιτεχνικώτατα διὰ τῶν δακτύλων, ἀπήγγελλε καὶ τὰς ἀντιπροσωπευμένας λέξεις, διὰ νὰ εἰσαγάγῃ τὸν δοῦκα εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ τῶν ἰδεῶν του κόσμον.

Ἐκπεπληγμένος καὶ θαυμάζων ὁ δοῦξ τὴν πρωτότυπον ταύτην τοῦ τόνου ποίησιν, τὴν πορείαν τῶν ἰδεῶν τὰς ὁποίας μόλις ἠδύνατο νὰ ἀκολουθῇ, ἂν καὶ κάτοχος μεγάλων μουσικῶν γνώσεων, ἤκροατο μὲ αὖξον ἐνδιαφέρον καὶ μὲ μεγάλην περιέργειαν τὴν ἰδιόρρυθμον ἐφεύρεσιν τοῦ μεγαλοφυοῦς καλλιτέχνου.

ὅσον ἐπροχώρει παίζων, τόσον πύξανε· ὁ θαυμασμός τοῦ δουκὸς, καὶ κατενόει τὸ ἔργον. Ἐπίστευεν ὅτι ἔβλεπε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τὴν ταραχὴν τῆς μάχης, καὶ τῶν μαχητῶν τὰς ἀδιάρρηκτους σειράς, τὸν κρότον τῶν ὄπλων, τὸν ἦχον τῶν σαλπίγγων, καὶ ὅτι ἐν τῷ μέσῳ ὄλων τούτων, ἤκουε τὴν ἐμπνέουσιν θάρρος φωνὴν τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ ἤχει ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ παροτρύνουσα εἰς νέαν προσβολήν, ὁ ἄγριος ἀλαλαγμός τῶν μαχομένων στῆθος μὲ στῆθος πρὸς ἐπίτευξιν τῆς νίκης.

Κατὰ μικρὸν κατέπαυεν ὁ θόρυβος τῆς μάχης, μόνον εἰς μακρυνὴν ἀπόστασιν ἠκούετό τι ὡς στεναγμός τῶν πληγωμένων, ὡς οἰμωγὴ τῶν θνησκόντων· ταχέως ὁμως ἐφαιδρεύετο ἡ ἀλγεινὴ διάθεσις δι' ἄσματος θριαμβευτικοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐαίγνυτο ὁ ἦχος τῶν σαλπίγγων, καὶ ὁ κρότος τῶν τυμπάνων. Ἡ νίκη ὁμως ἐξηγοράζετο διὰ τοῦ θανάτου. Καὶ ὁ ἥρωας αὐτὸς ἐφρονεῦθη· πένθιμον δὲ συγκινοῦν ἐμβατήριον μέλος συνώδευε τὸν νεκρὸν τοῦ μὲ σοβαροῦς καὶ βαθέως συγκινοῦντας τόνους.

Ἐκ τοῦ χυθέντος αἵματος προῆλθεν ἡ ἐπιθυμητὴ εἰρήνη· οἱ μαχηταὶ μεταβαίνουσιν οἴκαδε στολισμένοι μὲ δάφνας, ὅπου τοὺς ὑποδέχονται γηθοσύνως οἱ συγγενεῖς τῶν, αἱ εὐτυχεῖς μητέρες, καὶ αἱ εὐδαίμονες νύμφαι. Ἀπαντες δὲ κινοῦνται ἐν χορῷ ἀκούοντες τὸν ἦχον τῶν συρίγγων τῶν χωρικῶν, καὶ λησμονοῦσι τὰ παθήματα καὶ τὰ βάσανα τοῦ πολέμου· οἱ δὲ πατέρες εὐλογοῦσι τὸν Ἰψιστον καὶ ὑμνοῦσι τὸν ἰθύντορα τῶν μαχῶν.

Ὅτε ὁ Βεετχόφεν ἐτελείωσεν, ὁ δοῦξ ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς ἑδρας τοῦ ἐνθουσιῶν, καὶ ἐνηγκαλίσθη κατακυριευμένος ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ τὸν μέγαν καλλιτέχνην.

« Πρὸς Θεοῦ! εἶπεν ἐνθουσιῶν. Δὲν ἐπηνέσατε ἐπαξίως τὸ ἔργον σας. Ἡ μουσουργία αὕτη εἶναι ἀριστούργημα. Μόνον τὸ πένθιμον ἐμβατήριον περιποιεῖ ὑμῖν τὴν ἀθανασίαν.

« Εἰμὶ εὐχαριστημένος, εἶπεν αἰδημένως ὁ καλλιτέχνης. ἐπειδὴ τὸ ἔργον μου τυγχάνει τῆς ἐπιδοκίμασις ἀνδρὸς εἰδήμονος, οἷός εἰσθε ἡ ἐκλαμπρότης σας· καὶ τοσοῦ-

τον μᾶλλον ἐνδιαφέρομαι, καθόσον μόνον ἐξ ὑμῶν ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία μου.

« Λέγετε, ἀγαπητέ μοι! Ἔστὲ δὲ βέβαιος, ὅτι θὰ πράξω δι' ὑμᾶς πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ.

« Λοιπὸν θὰ μάθετε ὅ,τι μέχρι τοῦδε οὔτε ὑμεῖς, οὔτε ἄλλος τις ἐν τῷ κόσμῳ γνωρίζει. Ἀγαπῶ ἀγαπῶ νέαν τινά, οἱ συγγενεῖς τῆς ὁποίας ἐκ προλήψεων μοι ἀρνοῦνται τὴν χαῖρά της.

« Εἰπέτε με, τίνι τρόπῳ δύναμαι νὰ σᾶς βοηθήσω.

« Τὸ μόνον ἐμπόδιον ὅπερ μοι προτείνουσιν εἶναι ἡ καταγωγὴ μου. Ἡ οἰκογένεια εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὴν ὑψηλὴν τῆς εὐγένειας. Ὑμεῖς μόνος δύνασθε διὰ τῆς μεσιτείας σας νὰ ὑπερνικήσετε τὰς δυσκολίας, ἐπειδὴ εἰσθε φίλος μὲ τοὺς συγγενεῖς τῆς ἐρωμένης μου.

« Εἰπέτε μοι τὸ ὄνομά της, καὶ θὰ σᾶς εἶπω τί δύναμαι νὰ κατορθώσω εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

« Κόμησσα Γουίκιάρδη, ἡ βαπτιστικὴ τῆς εὐγενοῦς δουκίσσης.

« Ἡ ὥραία Ἰουλία, ἀνέκραξεν ὁ δοῦξ ἀπορῶν. Τίς ἠδύνατο νὰ τὸ φαντασθῇ. Βεβαίως θὰ ἀπαντήσωμεν δυσκολίας. Γνωρίζω τὴν οἰκογένειαν καὶ ἠξέυρω πόσον εἶναι ὑπερήφανος. Ἐν τούτοις δὲν ἀπελπίζομαι. Ὁ λόγος μου ἰσχύει πολὺ παρ' αὐτῇ· ἡ δὲ διαφορὰ τῆς τάξεως, εἰς ἣν οἱ συγγενεῖς της δίδουσι μεγάλην σπουδαιότητα, πιθανώτατα θὰ συμβιβασθῇ ἀποκαθισταμένου καὶ ὑμῶν εὐγενοῦς.

« Θὰ μὲ ὑποχρεώσετε διὰ βίου, ἐὰν φροντίσητε περὶ τούτου. Ὡς γνωρίζετε, ἐκλαμπρότατε, οἱ πρόγονοί μου ἦσαν εὐγενεῖς, ἀπωλέσθη δὲ ἡ εὐγένεια μὲ τὸν καιρὸν, ἐκπεσούσης τῆς οἰκογενείας μου. Πρόκειται λοιπὸν μόνον περὶ ἀνανεώσεως τῶν λησμονηθέντων προνομίων μου. Τὸ κατ' ἐμέ, ὀλίγον φροντίζω περὶ τῶν τίτλων, ἡ ἀνάγκη ὁμως μὲ βιάζει νὰ προβῶ εἰς τὸ διάδημα τοῦτο.

« Καὶ ἐν τούτοις δικαίως ἀνήκει ὑμῖν ὁ τίτλος τῆς εὐγενείας, ἐπειδὴ ἔχετε τὰ σπουδαιότερα πρὸς τοῦτο προσόντα τῆς μεγαλοφυΐας, ὥστε δὲν ἀμφισβῆλω ὅτι ὁ κύτοκράτωρ, ἅμα ἀποκατασταθῇ ἡ εἰρήνη, τῇ μεσιτείᾳ μου θὰ πεισθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Τότε δὲ ἐγὼ θὰ χρησιμεύσω

ὡς προμνήστωρ παρὰ τῇ φίλῃ μου οἰκογενείᾳ Γουϊκιάρδῃ. Ἐμπιστευθήτε εἰς ἐμέ.

«Ἐκλαμπρότατε, ἀναζῶ· θὰ εἶμαι δὲ ὑμῖν εὐγνώμων μέχρι θανάτου.

«Θὰ συνεννοηθῶ περὶ τούτου καὶ μετὰ τῆς δουκίσσης, διὰ νὰ τακτοποιήσωμεν τὴν ὑπόθεσιν. Εἰς ὑποθέσεις ἐρωτικὰς αἱ γυναῖκες εἶναι οἱ καλλίτεροι σύμβουλοι. Ἐνταῦθα εὐρίσκονται εἰς τὸ στοιχεῖόν των. Μὴ ἔχετε καμμίαν ὑπόψιν, ἀγαπητέ μου Βεετχόφεν.

«Πῶς δύναμαι νὰ ἀνταμείψω τὴν ὑμετέραν ἐκλαμπρότητα διὰ τὴν τόσην σας καλωσύνην;

«Εἰς τοῦτο δὲν θὰ δυσκολευθῆτε, ἀπήντησεν ὁ δούξ· ἐπειδὴ ἴσα ἴσα προστιθέμεν νὰ σας ζητήσω χάριν τινά. Σκοπεύω δηλ. προσεχῶς νὰ δώσω μουσικὴν συμφωνίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ Σαίντ Κλαίρ, ὅστις εἶναι ἐραστής τῆς μουσικῆς καὶ ἐπιθυμεῖ πολὺ νὰ σας γνωρίσῃ· διὰ τοῦτο θὰ σας παρακαλέσω διὰ τὴν συνδρομὴν σας.

«Λυποῦμαι τὰ μέγιστα, ἀπήντησεν ὁ Βεετχόφεν ὑποχωρῶν· ὡς γνωρίζετε, ἐκλαμπρότατε, με μεγάλην μου δυσαρέσκειαν παίζω ἐνώπιον ξένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἀποφεύγω τοῦτο πολὺ περισσότερο.

«Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐνδώσετε πρὸς χάριν μου. Σας γνωρίζω καὶ ἠξεύρω ὅτι φθάνει μόνον νὰ θέλετε ὅπως ἐνθουσιάσητε τοὺς ἀκροατάς σας. Πρὸς χάριν μου θὰ ὑπερνικήσετε τὴν ἰδιοτροπίαν σας, δὲν εἶναι ἀληθές, ἀγαπητέ Βεετχόφεν;

«Δὲν δύναμαι, πραγματικῶς δὲν δύναμαι, ἀπήντησεν ὁ καλλιτέχνης με τὴν συνήθη αὐτῷ ἐπιμονήν.

«Δὲν θὰ δυνηθῆτε καὶ ἐάν σας παρακαλέσω, καὶ ἐάν ἡ εὐδαιμονία τοῦ βίου σας, ἡ χεὶρ τῆς Ἰουλίας σας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦτο;

«Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τίνα σχέσιν ἔχει ὁ ἔρως μου με τὴν ἀρνησίμην μου.

«Πολὺ μεγαλειτέραν ἀφ' ὅσον πιστεύετε, ἀπήντησεν ὁ δούξ με προφανῇ δυσαρέσκειαν. Ἰπσεσχέθην εἰς τὸν Γάλλον στρατηγὸν νὰ ἐπιδείξω αὐτῷ τὴν εὐφυΐαν σας. Ἐάν ἐπιμένετε ἀρνούμενος νὰ παίζητε ἔμπροσθέν του, θὰ δυσαρεστηθῇ καὶ θὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸν προσβεβλημένον. Ἐν τούτοις ἔχω ἀνάγκην νὰ περιποιηθῶ τὸν ἐξασκοῦντα μεγάλην

ἐπιρροὴν νικητὴν τοῦτον, ὅστις προσηνέχθη λίαν εὐγενῶς μέχρι τοῦδε καὶ πρὸς ἐμέ καὶ πρὸς τοὺς ὑπηκόους μου. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ Ναπολέων δίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὰς περὶ τέχνης κρίσεις τοῦ στρατηγοῦ τούτου. Μία λέξις του, ἡ σύστασίς του ἀρκεῖ ὅπως χορηγήσῃ ὑμῖν τὴν μεγαλειτέραν τιμὴν, ἰσόδιον σύνταξιν καὶ ἀσφαλὲς μέλλον.

«Τοῦτο ἴσα ἴσα θέλω νὰ ἀποφύγω, ἀπήντησεν ὁ φιλελεύθερος καλλιτέχνης. Τούτου ἕνεκα ἐξέσχισα καὶ κατέστρεψα με τὴν ἰδίαν μου χεῖρα τὴν ἀφιέρωσιν τῆς νέας μου ταύτης μουσουργίας, τὴν ὁποίαν εἶχα γράψῃ διὰ τὸν Ναπολέοντα καὶ προορίσει δι' αὐτόν. Δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ κἀνὲν δῶρον, καμμίαν εὐεργεσίαν ἀπὸ τὰς χεῖρας ἐνὸς τυράννου, τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ὑπέταξε τὴν πατρίδα μου, χωρὶς νὰ ἐρυθριάσω.

«Εἰσθε ἀδιόρθωτος μωρός, εἶπεν ὀργισθεὶς ὁ δούξ, καὶ βλάπτετε ἑαυτὸν τὰ μέγιστα. Ἐν τούτοις ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀκούσετε τὴν φωνὴν τοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ ἰδίου σας συμφέροντος. Ἐλπίζω ὅτι τὴν νύκτα θὰ σκεφθῆτε ὀρθότερον.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπεμακρύνθη προσβεβλημένος καὶ ἀνιῶν διὰ τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ καλλιτέχνου, ὅστις ὤφειλεν αὐτῷ εὐγνωμοσύνην, ὡς ἐπίστευεν. Καὶ ὁ Βεετχόφεν ἐγκατέλειπε τὸ δωμάτιόν του ὅπου ἐστενοχωρεῖτο, καὶ ἐπορεύθη μ' ὅλην τὴν ἀθλιότητα τοῦ καιροῦ εἰς τὸ δάσος. Ὅπως ἡ θύελλα ἐξῶ ἐρυκᾶτο ἐπὶ τῶν γηραιῶν δένδρων, ὥστε ταῦτα ἐστένανζον, οὕτως ἐμυκᾶτο καὶ ἡ ἀγανάκτησις ἐντὸς τῶν σπλάγχχνων τοῦ περιφρήμου καλλιτέχνου. Ὅπως ὁμως τὰ σκληρὰ καὶ ἀκαμπτα δένδρα, οὕτως ἔμεινε καὶ αὐτὸς σταθερὸς καὶ ἀσυγκίνητος.

Ἐν τῇ καρδίᾳ του ἐμάχετο ὁ ἔρως μετὰ τοῦ καθήκοντος καὶ τῶν ἀνδρικῶν του πεποιθήσεων. Ὅσον ἰσχυρὰ καὶ ἂν ἦτο ἡ πρὸς τὴν ὡραίαν Ἰουλίαν κλίσις του, ἡ καλλιτεχνικὴ ὁμως ὑπερηφάνεια, ὁ ἔρως τῆς ἐλευθερίας ἦσαν ἰσχυρότερα καὶ ἐπικρατέστερα. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνδώσῃ, ὥστε νὰ περιποιηθῇ τὸν Δεσπότην, νὰ ἀρνηθῇ τὰς ἀρχάς του, καὶ ἐάν ἐπαπειλῆτο ἡ ἀνωτάτη εὐτυχία τοῦ βίου του, αἱ ὡραιότεραι ἐλπίδες του καὶ προσδοκίαι.

Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἵπτατο ἡ εἰκὼν

τῆς ὡραίας Ἰουλίας προσπαθοῦσα νὰ ἀποπλανήσῃ· αὐτὸν δι' ὅλων τῆς τῶν θελγῆτρων μετ' αὐτῆς ὁμῶς ἐπαρουσιάσθη καὶ οὐρανία τις ἐμφάνισις μὲ σοβαροὺς θεῖους χαρακτῆρας, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν στολισμένην μὲ στέφανον ἐξ ἄστρων, καὶ κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἀθάνατον ἐκ δάφνης στέφανον καὶ τὴν λύραν, ἥτις ἔνευεν αὐτῷ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ἀκανθώδη καὶ ἄδυστον ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανάτου δόξης.

Ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς καρδίας του διαμάχῃ καὶ πλήρῃ βυσάνων περιεπλανᾶτο μέχρι τῆς ἐσπέρας ἐν τῷ δάσει μεχριστοῦ καταβεβλημένου καὶ ἀπηυδηκῶς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου ἀπηλπισμένος ἐρρίφθη εἰς τὴν κλίνην του.

Ὅπως ὁ ἥρως τῆς μουσουργίας του οὕτω καὶ ὁ καλλιτέχνης ἐδείχθη νικητῆς, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπώλειαν τοῦ αἵματος τῆς καρδίας του. Ὁ ὕπνος του ἦτο τεταραγμένος, ἐκσπινίζετο ὑπὸ τρομερῶν ὀνείρων, καθ' ὃ μεμονωμένος, ἐγκαταλελειμμένος εὐρέθη ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης περικυκλωμένος ὑπὸ τῶν φονευθέντων πολεμιστῶν. Μικρὰν ἠκούοντο οἱ τόνοι τοῦ προτρεπτικοῦ πενθίμου ἐμβατηρίου, ὁ καταπληκτικὸς θρῆνος διὰ τὴν ἐνταφιασθεῖσαν εὐδαιμονίαν του, διὰ τὸν νεκρὸν του ἔρωτα.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν προσεκάλεσε τὸν Βεετχόφεν ἡ δούκισσα, ἥτις εἶχε μάθει παρὰ τοῦ δουκὸς τὰ διατρέξαντα. Πλήρῃς μητρικῆς στοργῆς διὰ τὸν μεγαλοφυῆ καλλιτέχνην ἤλπιζεν ὅτι διὰ τῆς πρῶτης καὶ τῆς εὐμενείας τῆς θᾶ μαλακώσῃ τὸν ἄκαμπτον χαρακτῆρα τοῦ τρυφερῶς ὑπακούοντος αὐτῇ καλλιτέχνου καὶ ὅτι θὰ πείσῃ αὐτὸν ὑποσχομένη τὴν συνδρομὴν τῆς.

«Σεῖς οἱ ἄνδρες εἰσθε ἰδιότροποι, ἄκαμπτοι κεφαλαί, μὲ τοὺς ὁποίους πρέπει τις νὰ ἔχῃ μεγάλην ὑπομονήν, εἶπε πρὸς τὸν καλλιτέχνην ἡ δούκισσα μετὰ φιλοφροσύνης. Ὁ δοῦξ μοι εἶπε τὰ πάντα, εἰμὶ δὲ πρόθυμος νὰ σοῦ προμηθεύσω τὴν ἀγαπήτην μου βαπτιστικὴν, ἐὰν ᾖσαι φρόνιμος καὶ πράξης ὅ,τι εἶναι ἀναπόφευκτον διὰ τὴν εὐτυχίαν σου.

« Προθύμως θὰ πράξω πᾶσαν θυσίαν χάριν τοῦ ἔρωτός μου, ἀπήντησεν ὁ Βεετχόφεν, φθάνει μόνον ἡ ἐκλαμπρότης σας νὰ

μὴ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ ἐμὲ νὰ ἀπαρνηθῶ τὰς ἀρχάς μου. Τοῦτο δὲ θὰ πράξω ἐὰν παίξω ἔμπροσθεν τοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος μου, ἐὰν ὡς ἐπαίτης ζητήσω χάριν παρὰ τοῦ Ναπολέοντος. Οὕτω ποιῶν θὰ περιφρονήσω αὐτὸς ἐμαυτόν.

« Θέλετε λοιπὸν, ἀδιόρθωτε ἰδιότροπε, νὰ καταστήσετε διὰ παντός δυστυχῆ σεαυτὸν καὶ τὴν ἐρωμένην σας Ἰουλίαν· προτιμάτε νὰ τῆς σπαράξετε τὴν καρδίαν. Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ ἀγάπη σας. Τοιοῦτοι ὁμῶς εἰσθε σεῖς οἱ ἰδιοτελεῖς ἄνδρες, οἵτινες εἰς τὸ εἶδωλον τῆς λεγομένης τιμῆς, οἵτινες εἰς τὸ φάντασμα τῆς πεποιθήσεώς σας θυσιάζετε τὰ πάντα. Σᾶς εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡμεῖς αἱ ἀτυχεῖς γυναῖκες καταστρεφόμεθα. Τί σᾶς μέλει διὰ τὰς βασάνους μας, διὰ τὴν ἀπελπισίαν μας, διὰ τὰ δάκρυά μας, τὰ ὅποια χύνομεν χάριν ὑμῶν; Εἰσθε καὶ μένετε ἀχάριστον γένος, ἀνάξιοι τῆς τρυφερᾶς μας ἀγάπης.

« Ὁ Θεὸς γνωρίζει, καὶ ἐπικαλοῦμαι αὐτὸν μάρτυρα, πόσον ἐπολέμησα μετ' ἐμαυτοῦ καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ παίξω ἔμπροσθεν τῶν Γάλλων.

« Θεέ μου! ἀπήντησεν ἡ δούκισσα. Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ συμμορφοῦται καὶ μὲ τὰς περιστάσεις. Ἡ σύνεσις ἀπαιτεῖ νὰ κολακεύωμεν τοὺς ἰσχύοντας. Βλέπετε ὅτι καὶ ὁ δοῦξ, ὅστις εἶναι καλὸς πατριώτης καὶ ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, περιποιεῖται τὸν Γάλλον στρατηγὸν, καὶ προσπαθεῖ ὅλον ἐν νὰ οἰκειοῦται μετ' αὐτοῦ. Τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, τὴν ὁποίαν καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ ἀκολουθήσετε, ἐὰν θέλητε νὰ ἐπιτύχητε τὸν σκοπὸν σας. Οἱ Παρίσιοι ἀξίζουσι διὰ μίαν λειτουργίαν, ἔλεγον ὁ καλὸς Ἑβραῖος ὁ Α' τῆς Γαλλίας, ὅστις ἄλλως τε ἦτο μέγας βασιλεὺς. Ἐπειτα ὑπολογίζω ἡ ἀπόκτησις μιᾶς κομήσης Γουίκιάρδη, ἡ εὐτυχία σας, δὲν ἀγοράζεται τόσον ἀκριβὰ διὰ μιᾶς συμφωνίας, ἢ μιᾶς σονάτας, τὴν ὁποίαν θὰ παίξητε ἐνώπιον τοῦ Γάλλου, χωρὶς νὰ προσθέσω ὅτι διὰ τούτου θὰ ὑποχρεώσητε μεγάλως καὶ τὸν δοῦκα.

« Ἐκλαμπροτάτη! γνωρίζετε ὅτι ἐκάστη ἐπιθυμία σας εἶναι δι' ἐμὲ διαταγή. Σᾶς ἀγαπῶ ὡς ἄλλην μητέρα· μετὰ δὲ τὴν Ἰου-

λίαν μου· σῆς εἴθε τὸ πολυτιμότερόν μου ὄν εἰς τὸν κόσμον. Ἀλλὰ . . .

« Παράκαλῶ νὰ λείπῃ τὸ ἀλλὰ, ἀπὴν τησεν ἡ δούκισσα διακόπτουσα τὸν λόγον του. Ἐάν θέλετε νὰ ἦσθε καλὸς υἱὸς, πρέπει καὶ νὰ ὑπακούετε, καὶ νὰ ἐνδίδετε εἰς τὰς ἰδιοτροπίας σας. Μετὰ οὕτω ἡμέρας θὰ δοθῇ ἡ μουσικὴ συμφωνία, δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι θὰ κάμετε τὸ χρέος σας, καὶ δὲν θὰ λυπήσετε τὴν μητέρα σας. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἐπρότεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρά της πρὸς ἀσπασμόν, ἣν οὗτος αἰδημόνως ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του μὴ τολμήσας ἀπὸ σεβασμόν ν' ἀντείπῃ τι, ἂν καὶ ἡ ἀπόφασίς του δὲν ἐκλονίσθη ποσῶς ὑπὸ τῆς συνομιλίας μετὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ μεγάλως τιμωμένης δούκισσας. Αὕτη ὅμως καὶ ὁ δοῦξ ἐπίστευον τὸ ἐναντίον, καὶ δὲν ἐδίσταζον ποσῶς μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ὅτι θὰ ἐνδώσῃ.

Τοῦτο πιστεύοντες ἔστειλαν τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις εἰς τὸν γάλλον στρατηγὸν καὶ τοὺς λοιποὺς προσκεκλημένους· ἔκχμαν ὅλας τὰς ἀναγκαίας προετοιμασίας διὰ τὴν ὀρίσθῃσαν ἐσπέραν· εἰς τὸ παρεκκλήσιον ἐγένοντο καὶ αἱ δοκιμασίαι.

Οὕτως ἐφθασεν ἡ ἐσπέρα καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ ἡ μουσικὴ συμφωνία· ἐξ ὅλων τῶν περιχώρων συνηθροίζοντο οἱ προσκληθέντες φίλοι εὐγενεῖς διὰ νὰ ἀπολαύσῃσι ταύτης τῆς εὐχαριστήσεως. Ἐπὶ τέλους ἐφθασε καὶ ὁ στρατηγὸς Σαίντ Κλαίρ ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ἐπιτελείου του. Ὁ δοῦξ καὶ ἡ δούκισσα ὑπεδέχοντο μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς περιποιήσεως τοὺς ξένους.

Ὅλον τὸ ἀνάκτορον ἔλαμπεν ἀπὸ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰ φῶτα· εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν συνηθροίσθησαν οἱ μουσικοὶ, καὶ ἐπειμένον τὴν ἐναρξιν τῆς συμφωνίας, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ ἀρχίσῃ μετὰ τὸ δεῖπνον, καὶ τὴν ἀριξιν τοῦ περιφήμου μουσουργοῦ, ὅστις διεύθυνε τὴν μουσικὴν τοῦ παρεκκλησίου.

Παρετήρησε μὲν ὁ δοῦξ ὅτι ὁ Βεετχόφεν δὲν παρευρέθη εἰς τὸ δεῖπνον, δὲν ἐφρόντισεν ὅμως διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὰς ἰδιοτροπίας του. Ὅλος ἀμέρηνος μετὰ τὸ δεῖπνον προσεπάλασε τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς λοιποὺς ξένους του νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν αἴθουσαν.

(ΠΑΡΘΕΝΩΝ)

« Σὰς ὑπόσχομαι ἐξαίρετον ἀπόλαυσιν, ἔλεγεν. Θὰ ἀκούσωμεν ἐν νέον ἔργον τοῦ περιφήμου μουσουργοῦ, τὸ ὅποιον ἀδιαφιλονεικῆτως εἶναι τὸ καλλίτερον ἀφ' ὅσων μέχρι τοῦδε ἐσύνθεσεν. Ἰδιαιτέρως δὲ συνιστῶ ὑμῖν τὸ ἔργον τοῦτο, ἐπειδὴ πραγματεύεται περὶ στρατιωτικῆς ὑποθέσεως καὶ παρουσιάζει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν εἰκόνα μάχης μεγαλοπρεπέστατα ἐπεξεργασμένην. Ὁ κύριος Βεετχόφεν, τὸν ὅποιον ἰδιαιτέρως συνιστῶ ὑμῖν, ἐνεπνεύσθη, ὡς ὁ ἴδιος μοι ἔλεγεν, ἐκ τῶν πράξεων τοῦ μεγάλου Νηκολέοντός σας, καὶ ἐξυμνεῖ διὰ τοῦ ἔργου του τὸν ἥρωα τῆς ἐποχῆς. »

« Δὲν θὰ λείψω νὰ συστήσω εἰς τὸν αὐτοκράτορα τὴν περίστασιν ταύτην, εἶπεν ὁ στρατηγός· εἰμὶ δὲ βέβαιος, ὅτι οὗτος θὰ ἀνταμείψῃ κατ' ἀξίαν τὸν προστατευόμενόν σας. »

« Διὰ τούτου θὰ ὑποχρεώσετε καὶ ἐμὲ τὰ μέγιστα, ἐπειδὴ ἐνδιαφέρομαι πολὺ διὰ τὸν ἐξαίρετον τοῦτον καλλιτέχνην. »

« Τοῦτο μόνον ἀρκεῖ δι' ἐμὲ, κατόπιν θὰ θεωρήσω ἑμαυτὸν εὐτυχῆ, ἐάν δυνηθῶ νὰ εὐαρεστήσω τὴν ἐκλαμπρότητά σας· ἂν καὶ νομίζω πάντοτε καθήκόν μου νὰ προστατεύω τοὺς μεγάλους νόας. »

Ἐν ᾧ ὁ δοῦξ συνίστα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν Βεετχόφεν εἰς τὸν στρατηγόν, ἐνευσεν εἰς ἕνα ὑπηρέτην νὰ προσκαλέσῃ τὸν μὴ φαινόμενον καλλιτέχνην, διὰ νὰ τὸν συστήσῃ εἰς τὸν στρατηγόν. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐπανῆλθεν ὁ ὑπηρέτης καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Βεετχόφεν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν αἴθουσαν.

« Δὲν εἶναι ποσῶς παράδοξον, εἶπεν εὐμενῶς ἡ δούκισσα, ἐντελῶς ἀφηρημένος, ὡς εἶναι πάντοτε, ὅτι ἐλησμόνησε τὴν μουσικὴν συμφωνίαν. Δὲν δύνασθε νὰ ἐννοήσετε, γενναιότατε, τί ὑποφέρομεν μὲ τὸν παράδοξον ἀλλὰ μεγαλοφυῆ τοῦτον ἄνθρωπον. Ὅταν ὅμως ἀκούσετε αὐτὸν παίζοντα τὸ κλειδοκύμβαλον θὰ συγχωρήσετε ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τοὺς παραλογισμούς του. »

« Μὲ ἕνα τόσον μέγαν καλλιτέχνην πρέπει τις νὰ ᾔηται ἐπεικῆς, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Σαίντ Κλαίρ. Εἶμαι πραγματικῶς περίεργος νὰ τὸν γνωρίσω. »

« Τοῦτο θὰ γίνῃ ἀμέσως, » εἶπεν ὁ δοῦξ, διατάξας τὸν θαλαμηπόλον του νὰ μεταβῇ

εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Βεετχόφεν καὶ νὰ τῷ εἶπῃ ὅτι τὸν περιμένουσι καὶ πρέπει νὰ σπεύσῃ.

Ὁ θαλαμηπόλος ὁμοῦς ἐπανελθὼν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Βεετχόφεν δὲν ὑπάρχει οὔτε εἰς τὴν κατοικίαν του. Τότε ὁ δοῦξ ὠργίσθη μεγάλως.

«Ὁ κύριος Βεετχόφεν, ἔλεγε προσβληθεὶς, κάμνει πολὺ μεγαλειτέραν κατάχρησιν τοῦ προνομίου τῆς εὐφυΐας του, τῆς εἰς ταύτην ἀρμοζούσης, καὶ θέτει τὴν ὑπομονὴν μας εἰς μεγάλην δοκιμασίαν.

«Φοβοῦμαι, εἶπε περίλυπος ἡ δούκισσα κακὰ προοιωνιζομένη, ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ ποσῶς. Ἀπὸ τοιαύτην κεφαλὴν πρέπει τις νὰ περιμένη τὰ χεῖριστα.

«Τὶ λέγεις; ἀπήντησεν ὁ δοῦξ μὲ τὸ αὐτὸ ὕφος. Γνωρίζει τί θυσιάζει οὕτω φερόμενος. Ἡ θέσις του, ὁ ἔρωσ του, τὸ μέλλον του ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸ σκεφθῇ καλῶς πρὶν προβῇ εἰς τοιαύτην ἀνοησίαν, τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν θὰ τοῦ συγχωρήσω. Εἶμαι βεβαιότατος ὅτι περιδιαβάσει, ὡς συνήθως, ἐν τῷ δάσει. Οἱ ἄνθρωποι μας ἄς τὸν ἀναζητήσωσι, καὶ ἄς ἐρωτήσωσι περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν κηπουρόν.»

Ἐνῷ ὁ δοῦξ ἔδιδε τὰς διαταγὰς ταύτας, ὁ κηπουρὸς, μεθ' οὗ ἐσυνείθιζε περιδιαβάζων ὁ Βεετχόφεν νὰ συνομιλῇ, ἐζήτησε νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ δουκός.

«Τί τρέχει; εἶπεν ὁ δοῦξ ἀνησυχῶν. Μήπως συνέβη κανὲν δυστύχημα.

«Τοιοῦτόν τι βεβαίως ὄχι, ἀπήντησεν ὁ γέρον, ἂν καὶ ἔξω μυκᾶται ἡ θύελλα, ὥστε καὶ τὰ ἀρχαῖα δένδρα τζακίζονται. Ἦλθον νὰ ἀναγγεῖλω τῇ Υ. ἐκλαμπρότητι ὅτι καθ' ὁδὸν ἀπῆντησα τὸν κύριον Βεετχόφεν ὅστις μοὶ ἔδωκε μίαν ἐπιστολὴν, ὅπως τὴν ἐγχειρίσω ἀκριβῶς τὴν 9 ὥραν.

«Καὶ τί σημαίνει πάλιν τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ δοῦξ ἀθύμως· βεβαίως νὰ τρέλα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

«Τοῦτο εἶναι ἐνδεχόμενον, εἶπεν ὁ ἀξιότιμος κηπουρὸς. Ὅταν ἀπῆντησα τὸν ἄνθρωπον μοὶ ἐφάνη ὅτι δὲν ἦτο εἰς τὰ σωστά του· τὸν ἀπῆντησα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς φερύσης εἰς Ὀλμοῦτε κρατοῦντα ἐν μὲν τῇ μιᾷ χειρὶ ράβδον, ἐν δὲ τῇ ἄλλῃ ὁδοιπορικὸν σάκον, ὡς ἂν ἀνεχώρει. Ὡμίλει μεθ' ἑαυτοῦ ὡς μακινόμενος, ἔτρεχεν ὡς

τρέλος καὶ μάλιστα κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τὴν τρομεράν, καθ' ἣν πᾶς φρόνιμος εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, εἰς δύνανται νὰ μένῃ οἴκοι.»

Ἐν ᾧ ὁ γέρον ἔλεγε ταῦτα ὁ δοῦξ ἀνεγίνωσκε τὴν μὲ μολυβδοκόνδυλον γεγραμμένην ἐπιστολὴν, ἥτις περιεῖχε μόνον τὰς ἐπομένας λέξεις· «Μὴ ὀργίζεσθε ἐναντίον μου, εὐεργέτα μου, δὲν δύναμαι νὰ παίξω ἐνώπιον τῶν Γάλλων, νὰ ἀρνηθῶ τὰς ἀρχάς μου ἔστω καὶ μὲ τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς μου. Ὅταν ἀνaginώσκετε τὰς γραμμὰς ταύτας θὰ εἶμαι μακρὰν ὑμῶν, ὥστε δὲν θὰ δυνηθῇτε νὰ μὲ καταφθάσετε. Αἰωνίως ἐν τούτοις θὰ σᾶς ἐνθυμοῦμαι εὐγνωμόνως. Ὁ ἀτυχὴς Λουδοβίκος Β' ἂν Βεετχόφεν.»

Ἄθυμος ἐξέσχισεν ὁ δοῦξ τὴν ἀθῶαν ἐπιστολὴν, τὸ ἀπροσδόκητον περιεχόμενον τῆς ὁποίας ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν δούκισσαν, ἥτις κατῴρθωσε διὰ τῶν εὐγενῶν αὐτῆς τρόπων νὰ ἐξιλεώσῃ καὶ καθησυχάσῃ τὸν γάλλον στρατηγόν, ὅστις ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ἀνακτόρου ὡς φίλος, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τὸν πραγματικὸν λόγον, δι' ὃν δὲν ἐδόθη ἡ μουσικὴ συμφωνία, καὶ πρὸ πάντων δὲν ἐπαίχθη τὸ ἔργον τοῦ περιφήμου καλλιτέχνου.

Ἐπὶ τῆς δυσδιάτου σχεδὸν λεωφόρου ἐβόδιζεν ἐν τούτοις μόνος ὁδοιπὸρος ἐν σκοτεινῇ καὶ νεφελώδει νυκτί, ἀπονεναρκωμένος ὑπὸ τοῦ ψύχους, καὶ μαστιγούμενος ὑπὸ τοῦ ἀγρίου ἀνέμου, ὅστις ἔρριπτε κατὰ τοῦ προσώπου του τὰς παγωμένας νιφάδας. Ἄθυμότερα ὁμοῦς καὶ ἀπαρηγόρητος ἦτο ἡ ψυχὴ του ἡ καταβεβλημένη ὑπὸ τοῦ μεγάλου πόνου καὶ ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ πάθους.

Ἐθυσίασε τὸν ἔρωτά του, τὴν μόνην του εὐτυχίαν. Χάριν τῶν πεποιθήσεών του παρέβλεψε τὰ προσφιλέστερά του εἰς τὸν κόσμον.

ὑπὸ ἀγρίας ἀπειπισίας κατεχόμενος ἐξηκολούθει νὰ πλανᾶται ἄνευ πατρίδος, ἄνευ καταφυγίου, ἄνευ φίλων καὶ ἄνευ ἐρωμένης, τὴν ὁποίαν ἀπηνήθη διὰ νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς ἑαυτόν.

Καταβεβλημένος ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν διαμάχην καὶ κουρασμένος ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἀποναρκωθείς θὰ κατέπιπτε καὶ θὰ ἔμενεν ἐπὶ τῆς λεωφόρου, ἂν δὲν τὸν ἐζωογόνει ὁ λίγον μόνον μίαν ἰδέαν, μία παρηγορία. Ἐν ᾧ ὁδοιπὸρος ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ πάντων,

συναθιάζεν εἰς τὸ πλευρόν του ἡ ἀθάνατος θεὰ ἔχουσα στολισμένην τὴν κεφαλὴν μὲ τὸν στέφανον τῆς ἀθανασίας καὶ κρατοῦσα τὴν λύραν. Ἐπέγυνεν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν εἰς τὴν πληγωμένην καρδίαν του, ὡδήγει καὶ ὑπεστήριζεν αὐτὸν κινδυνεύοντα νὰ πέσῃ, ὅτε δὲ ἐθλῶντο τὰ γόνατά του ἀνήγειρεν αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐδάφους.

Μετὰ πολλὰς ὥρας ὁδοιπορίας ἔφθασεν ὁ Βεετχόφεν εἰς Ὀλμούτς, ὅπου καταβεβλημένος μέχρι θανάτου ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλίνης ἀθλίου τινὸς ξενοδοχείου. Πάλιν ὤνειρεύθη τὴν ἡρωϊκὴν του μουσουργίαν, καὶ πάλιν εἶδεν ἑαυτὸν κείμενον νεκρὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ὑπεράνω του ὅμως ἵστατο ἡ θεὰ τῆς τέχνης, καὶ ἐστεφάνου αὐτὸν μὲ στέφανον ἀθάνατον ἐκ δάφνης.

Ἐνδυναμωμένος καὶ θαρρῶν ἐπανῆλθε τὴν ἐπιούσαν εἰς Βιέννην, ὅπου εἶχε φθάσει ἡ εἰδῆσις τῆς γενομένης εἰρήνης. Αἱ ὑποθέσεις του ἐτακτοποιήθησαν περισσότερον ἢ ὅσον ἐπερίμενε, ἂν καὶ ἡ ἐρωμένη του Ἰουλία, ἥτις, ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔλεγε, δὲν ἦτο ἀνταξία του, ἡρράδωνίσθη μὲ τὸν κόμητα Γάλλενμπεργ, ὁ δὲ δοῦξ Λιχνόβσχυ ἐτήρησε τὴν ὀργὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ἀντὶ τοῦ ἀτυχοῦς ἐρωτός του, ἀντὶ τῆς ἀπωλείας τῆς φιλίας, ἀντὶ τῶν πολλῶν βασάνων καὶ θλίψεων, ἀντὶ τῆς μεγάλης θυσίας, ὁ Βεετχόφεν ἀπῆλαυσε τὴν ἀθανασίαν.

Σ. ΛΟΓΙΩΤΑΤΙΑΝΣ

ΟΙ ΡΩΜΑΙΟΙ ΔΟΥΛΟΙ ΚΑΙ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ἰπάρχουσιν ἱστορικαί τινες γνώμαι, ἵνα μὴ εἰπω προλήψεις, ὁμοιάζουσαι τὸν Νεῖλον ποταμόν. Ἀγνωστον πόθεν οὗτος πηγάζει, ἀλλ' οὐδόλως γνωστότερον ἐπὶ τίνων γεγονότων ἢ κειμένων στηρίζονται αἱ γνώμαι αὗται. Καὶ ἐν τούτοις εἰσὶ πρὸ αἰώνων παρὰ τοῖς πλείστοις παραδεδεγμένα: ἡ δὲ ἕξις τὰς περιβάλλει διὰ κύρους ἐξομοιούτος σχεδὸν αὐτὰς πρὸς τὰ πρῶτα ἀξιώματα τῆς γεωμετρίας, ἅτινα οὔτε εἰς ἀμφισβήτησιν ὑπόκεινται οὔτε ἀποδείξεως εἰσὶ δεκτικά. Ἄν δέ τις φανῇ ἀντιφρονῶν, ὁμοιάζει

ἄνθρωπον ἀμφισβητοῦντα ὅτι μεταξὺ δύο σημείων ἡ εὐθεῖα εἶναι συντομωτάτη, ἢ ζητοῦντα ἀποδείξεις περὶ τούτου ἵνα πεισθῇ.

Κατὰ τοιοῦτου τινὸς ἱστορικοῦ θεωρήματος ἐπιχειροῦμεν σήμερον ἐνστάσεις τινάς, ὑποτασσόμενοι ἐκ προοιμίων εἰς τὴν ἐπὶ παραδοξολογίᾳ μομφὴν καὶ λέγοντες τῷ φίλῳ ἀναγνώστῃ «Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ.»

Οἱ πλείστοι τῶν συγγραψάντων τὰ κοινῶς ἀναγινωσκόμενα πονήματα περὶ τῆς καταπτώσεως τοῦ ρωμαϊκοῦ κόσμου καὶ τοῦ συγχρόνου ταύτῃ θριάμβου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἰς οἷαν δὴποτε σχολὴν καὶ ἂν ἀνήκωσιν, οἷανδὴποτε φιλοσοφικὴν ἰδέαν ἢ πολιτικὴν φαντασίαν καὶ ἂν ὑπηρετῶσι, φαίνονται συμφωνοῦντες κατὰ τοῦτο: «ὅτι τὸ χριστιανικὸν δόγμα ἀνέβη ἔρπον ὡς ὁ κισσὸς ἀπὸ τῶν κατωτάτων εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ρωμαϊκῆς κοινωνίας, καὶ πρῶτοι αὐτοῦ προσήλυτοι καὶ ὁμολογηταὶ ὑπῆρξαν οἱ δοῦλοι, οἱ ἀπελεύθεροι, οἱ χειρώνακτες, οἱ ἀγρόται, οἱ κάπηλοι, αἱ ἐταῖραι, οἱ μεταπράται, ὁ ὄχλος, τὸ σκυλολόγιον, αἱ τάξεις τέλος ἐκεῖναι τῆς κοινωνίας, ἃς ὁ Ἁγ. Ἰερώνυμος ὠνόμαζεν «ἀγενῆ συρφετόν» (vilis plebicula.)»

Τοιαῦτα μαρτυροῦσιν οἷτε κληρικοὶ συγγραφεῖς καὶ οἱ ἐχθρικῶς διακείμενοι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτε Βολταῖρος καὶ ὁ Ἀββᾶς Φλωρῆ, ὁ Γίβων καὶ ὁ Καντού. Κατὰ τοῦτο δὲ μόνον διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὅτι οἱ μὲν φιλόχριστοι θεωροῦσι τὴν ταπεινὴν ταύτην καταγωγὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς τὸ μέγιστον τεκμήριον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ, ἐλθόντος νὰ συντρίψῃ τὰς ἀλύσεις τοῦ δούλου καὶ νὰ διδάξῃ τὴν ἰσότητά καὶ τὴν ἀγόπην, οἱ δὲ τάναντία φρονοῦντες ὁρμῶνται ἐκ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἵνα παραστήσωσι τὸ νέον δόγμα ὡς ἀνατολικὴν δεισιδαιμονίαν ἐπιβληθεῖσαν εἰς τὸν κόσμον, κατ' αὐτὴν τῶν ἀπολογητῶν τὴν μαρτυρίαν, ὑπὸ ἡλιθίου καὶ ἀπεκτηνωμένης πλειονοψηφίας.

Ἄν ἡ γνώμη αὕτη τῆς συρφετώδους καταγωγῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐχρησίμευσεν ὡς ὁρμητήριον ἐπιχειρημάτων εἰς μόνους τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς θεολόγους, ἡ ἐξέτασις περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς ἤθελεν ἐνδιαφέρει μόνον τὸν ἀρχαιοδίφην. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἔχει οὕτω, ἡ δὲ ἐρευνᾶ ἣν ἐπιχειροῦμεν δὲν